

CLIL Daugavpils pilsētas skolās

2005 - 2013

Vispārējās un profesionālās
izglītības pārvalde

CLIL (Content and Language Integrated Learning)

ISVA (Integrēta satura un valodas apguve)

No 2005. līdz 2007. gadam Lielbritānijas padome Latvijā īstenoja CLIL jeb Integrētas satura un valodas apguves projektu (ISVA), kurā tika iesaistītas 8 Daugavpils skolas un Ugāles vidusskola, kā arī pārstāvji no Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes Bilingvālā un Valodu centra.

Projekta mērķis ir veicināt integrētas satura un valodas mācīšanas attīstību Latvijā, palielināt skolotāju skaitu, kas strādā ar šo metodi, un veidot sadarbības tīklus ar skolotājiem citās Eiropas valstīs. Šobrīd integrēta satura un valodas mācīšana ir ļoti aktuāla tēma Eiropā un viena no jaunākajām pieejām mācīšanas metodikā. Tā ir arī viena no Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas prioritātēm, jo izglītības pētījumi ierādījuši, ka šī pieeja veicina gan skolēnu lingvistisko, gan kognitīvo attīstību.

CLIL projekta mērķis Daugavpilī – radīt iespēju skolēniem attīstīt stabilas angļu valodas prasmes, realizējot mācību priekšmetu satura un angļu valodas integrētu apguvi, tādējādi veicinot vispārīzglītojošo skolu absolventu konkurētspēju Latvijas un Eiropas darba tirgū.

Projektu finansiāli atbalsta Daugavpils pilsētas pašvaldība un 2005. - 2007. g. Britu padome.

Projekta ieviešanas laikā no 2005. līdz 2007. gadam Britu padome šajā projektā ir ieguldījusi 15,000 LVL, Daugavpils pilsētas pašvaldība sākot no 2007./ 2008. m.g. apmaksā papildstundas katrai projekta dalībiskolai.

CLIL projekta dalībiskolas

- ▶ Daugavpils Valsts ģimnāzija
- ▶ Daugavpils Centra vidusskola
- ▶ Krievu vidusskola – licejs
- ▶ Daugavpils 3. vidusskola
- ▶ J.Raiņa Daugavpils 6. vidusskola
- ▶ Daugavpils 9. vidusskola
- ▶ Daugavpils 10. vidusskola
- ▶ Daugavpils 12. vidusskola
- ▶ Daugavpils 13. vidusskola
- ▶ Daugavpils 15. vidusskola
- ▶ Daugavpils Saskaņas pamatskola

Projekta īstenošanas gaita

1. posms – 2005./2006. m. g. :

- Projekta dalībnieku atlase
- Iepazīšanās ar Eiropas valstu ISVA pieredzi

2. posms – 2006./2007. m. g.:

- ISVA metodikas apguve
- Mācību priekšmetu skolotāju angļu valodas prasmju pilnveidošana
- Sadarbības partneru meklēšana

3. posms – 2007./2008. m. g.:

- ✓ Mācību priekšmetu pasniegšana skolās, izmantojot ISVA pieeju
- ✓ Atbalsta semināri projekta dalībniekiem
- ✓ Starpvērtējums

4. posms – sākot ar 2008./2009. m. g.:

- Mācību priekšmetu pasniegšana skolās, izmantojot ISVA pieeju
- Pieredzes apmaiņa
- Izvērtējums

CLIL projektā iesaistīto skolotāju skaits un saraksts

CLIL projektā iesaistītie skolēni

Klases – no 1. līdz 12. klasei

Projekta aktivitāšu apraksts

Projekta dalībnieku atlase

Projekta dalībnieku atlases kritēriji bija tādi:

- 1) Skola, kura realizē vispārīzglītojošās vidējās izglītības programmas, respektīvi, skolā ir vidusskolas klases. Pirmām kārtām tika piedāvāta iespēja mācību iestādēm, kurās mācību valoda ir latviešu valoda, t.i., Valsts ģimnāzijai un 12. vidusskolai.
- 2) Ir iespēja izveidot komandu, kas sastāv no 2 mācību priekšmeta skolotājiem, kuri pārvalda angļu valodu, un angļu valodas skolotāja.
- 3) Labi rezultāti bilingvālās izglītības realizēšanā.

Dalībnieku atlasī veica Izglītības pārvaldes darbinieki.

Rezultātā dalībai CLIL projektā tika atlasītas 8 Daugavpils pilsētas skolu komandas : Valsts ģimnāzija, Daugavpils pilsētas Centra ģimnāzija, Krievu vidusskola – licejs, Daugavpils 3. vidusskola, J.Raiņa Daugavpils 6. vidusskola, Daugavpils 9. vidusskola, Daugavpils 10. vidusskola, Daugavpils 12. vidusskola.

Katru gadu projektā iesaistās jaunas skolas, tā 2011./ 12. m.g. pievienojās Saskaņas pamatskola, Daugavpils 13. vidusskola, 2012./13. m.g. – Daugavpils 15. vidusskola.

Iepazīšanās ar Eiropas valstu ISVA pieredzi

- ✓ 2006. gada aprīlis – Britu padomes organizētais triju dienu seminārs Jūrmalā. 30 skolotāji iepazinās ar CLIL programmas īstenošanu pasaulē un tās pamatprincipiem mācību satura apgūvē (vadītājs Keith Kelly, Lielbritānija).
- ✓ 2006. gada septembris – seminārs Daugavpils pilsētas skolu direktoriem par CLIL pieejas izmantošanu Eiropas valstīs (vadītājs Keith Kelly, Lielbritānija).
- ✓ 2006. gada 8. – 9. decembris – trīs pārstāvju (Ilona Ustinova (Daugavpils pilsētas Izglītības pārvalde), Iveta Nikolajeva (Daugavpils Valsts ģimnāzija), Inna Kirničanska (Daugavpils 10. vidusskolas direktore)) piedalīšanās CLIL konferencē Viļņā, kur bija iespēja iepazīties ar CLIL pieredzi pasaulē un Eiropas Savienības valstīs, franču valodas izmantošanas pieredzi mācību procesā Lietuvas izglītības iestādēs, CLIL programmas īstenošanu Lietuvā. Paneldiskusijā tika diskutēts par programmas īstenošanas veiksmes nosacījumiem, tika piedāvāti ieteikumi CLIL tālākajai attīstībai. Konferences dalībniekiem bija iespēja apmeklēt atklāto ķīmijas stundu vienā no Viļņas skolām.

ISVA metodikas apguve

- ✓ 2006. gada aprīlis – Britu padomes organizētais triju dienu seminārs Jūrmalā (vadītājs Keith Kelly, Lielbritānija). 25 skolotāji iepazinās ar CLIL programmas īstenošanu pasaulē un mācību procesa organizēšanas pamatprincipiem, internetresursiem.
- ✓ 2006. gada septembris - Britu padomes organizētais triju dienu seminārs Krāslavas rajona "Dridžos" (vadītājs Keith Kelly, Lielbritānija). Skolotājiem bija iespēja iepazīties ar uzdevumu veidošanas nosacījumiem, pašiem praktiski darboties, veidojot uzdevumus ISVA pieejas īstenošanai, vadīt praktiskas nodarbības un analizēt rezultātus un savu darbu.
- ✓ 2007. gada aprīlis - Britu padomes organizētais triju dienu seminārs Lielupē (vadītājs Keith Kelly, Lielbritānija). Skolotāji ieguva zināšanas par valodas prasmju attīstīšanas iespējām mācību priekšmeta stundās.
- ✓ 2007. gadā tika organizēti 2 intensīvi angļu valodas kursi - 60 stundas un 36 stundas. Vienus kursus finansēja Britu padome, otru – Daugavpils pilsētas pašvaldība. Skolotāji nelielās grupās pa 6 – 8 cilvēki apguva nodarbību vadīšanai nepieciešamo leksiku, aktivizēja savu angļu valodas vārdu krājumu.
- ✓ 2008. g. - Comenius programmas ietvaros angļu valodas prasmes pilnveide ārzemēs Lielbritānijā, Norvičā (Inese Barkovska un Ludmila Voitova)
- ✓ 2008.g. – DU kursi „ Integreāta mācību satura un valodas mācīšana” (T. Bondere, O. Timofejeva, J. Podmišaņina, O. Aširova, N. Rimoviča, S. Jefstifejeva, M. Tretjakova, L. Daņilova)
- ✓ 2008.g. – Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departaments „Skolēnu izziņas aktivitāti, patstāvību un radošumu veicinoša mācību īstenošana angļu valodā vispārējā izglītībā” (O. Timofejeva, V. Ļubarska)
- ✓ 2009.g. – „ Teaching Effectively through the Medium of English (CLIL)” (L. Voitova)
- ✓ 2010.g. – European Platform, Lifelong Learning programme „Improving Early Language Teaching” (V. Ļubarska)
- ✓ 2011.g. – The English Language Centre, Brighton&Hove, GB „Content and Language Integrated Learning” (J. Podmišaņina)

CLIL Daugavpils pilsētas skolās

- ✓ 2011.g. - ESF projekta ietvaros kursi „ Satura un valodas integrēta apguve dažādu mācību priekšmetu stundās” (J. Sedača, O. Vasiļjeva)
- ✓ 2011. g. - British Council, VISC kursi „ Teaching English – Learning Technologies for Classroom” (N. Kaļiņina)
- ✓ 2011. g. – International Study Programmes „C.L.I.L. For Teachers Who teach History, Geography & Other Arts Subject” Bilingual” in English” (I. Gurjanova)
- ✓ 2011.g. - LVA kursi „Mācību satura un valodas integrēta apguve 6 mācību priekšmetos” (A. Truskovska, T. Revina, I. Gurjanova)
- ✓ 2011. g. - The European Training Course „Creativity and Learning” (N. Kožanova)
- ✓ 2011.g. – 2 Week Course for Teachers of English „ Motivating Materials & Creative Activities for the Secondary Classrooms”(T. Jefstafejeva – Aksjuta)
- ✓ 2011. g. - COMENIUS In-Service Training for Teachers and other Educational Staff “Content and Language Integrated Learning – Practical Ideas for the Classroom for maths and science teachers” (A. Šapkova, T. Revina)

Mācību priekšmetu pasniegšana skolās, izmantojot ISVA pieeju

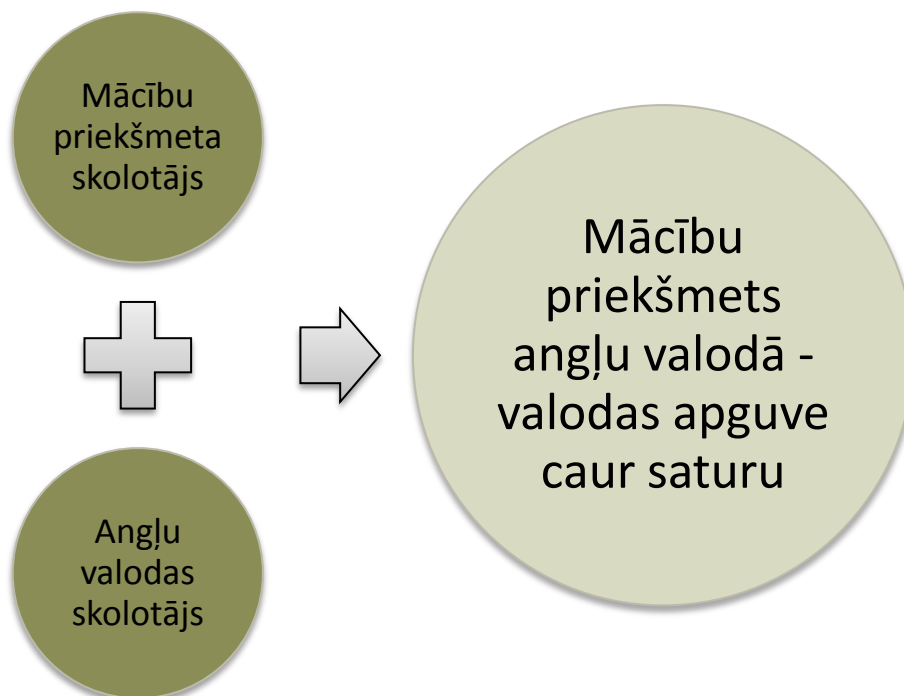
Mācību priekšmetus angļu valodā CLIL projekta ietvaros sāka pasniegt 2007./2008.m.g., bet Valsts ģimnāzijā ISVA pieeju dabaszinību un matemātikas mācīšanā jau sāka izmantot vairākus gadus atpakaļ.

Mācību priekšmeti angļu valodā:

- ▶ **Biznesa ekonomiskie pamati** – I. Gurjanova (DPCĢ)
- ▶ **Matemātika** – I. Nikolajeva (DVG), L. Voitova (6. vsk.), E. Ivanova (9. vsk.), S. Jefstifejeva (10. vsk.), S. Proščinko (Valsts ģimn.), V. Skorikovs, N. Rimoviča (10.vsk.), N. Grigorjeva, V. Lukina (15.vsk.), A. Šapkova, T. Revina (Saskaņas psk.)
- ▶ **Ģeogrāfija** – N. Izuļene, L. Lastovka (Krievu vsk.-licejs), I. Soboļeva (9.vsk.)
- ▶ **Bioloģija** – G. Koreņeva, V. Lubarska (10. vsk.), T. Timošenko, J. Maskaļova (13.vsk.), O. Vasiļjeva (3. vsk.)
- ▶ **Dabaszinības** – I. Barkovska (DVG), S. Jefstifejeva (10. vsk.), O. Timofejeva, Z. Vasiļjeva (9.vsk.), O.Aširova, A. Iekalne (10.vsk.)
- ▶ **Vēsture** – T. Mamonova (3. vsk.), N. Gorjačovs (6. vsk.),
- ▶ **Kultūras vēsture** – M. Tretjakova, L. Daņilova (12. vsk.)
- ▶ **Vizuālā māksla** – A. Stūraine, I. Ustinova, O. Gazetdinova (6. vsk.)
- ▶ **Sports** – T. Bondere, V. Koževņikovs (6.vsk.)
- ▶ **Veselības mācība** - O. Vasiļjeva (3. vsk.)
- ▶ **Sociālzinības** - J. Podmišaņina (9.vsk.)

Mācību procesa organizēšanas un skolotāju sadarbības modeļi

1. modelis

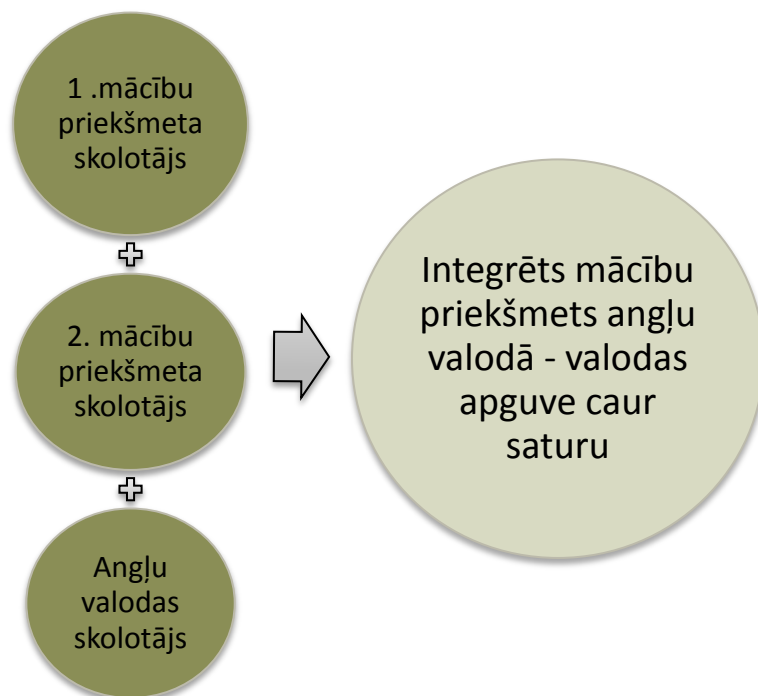

Mācību priekšmeta skolotāja un angļu valodas skolotāja sadarbības formas:

- kopīga stundu plānošana vai mācību materiālu sagatavošana;
- angļu valodas skolotāja konsultācijas un palīdzība valodas lietošanā;
- kopīga stundu vadīšana.

Mācību procesa organizēšanas un skolotāju sadarbības modeļi

2. modelis

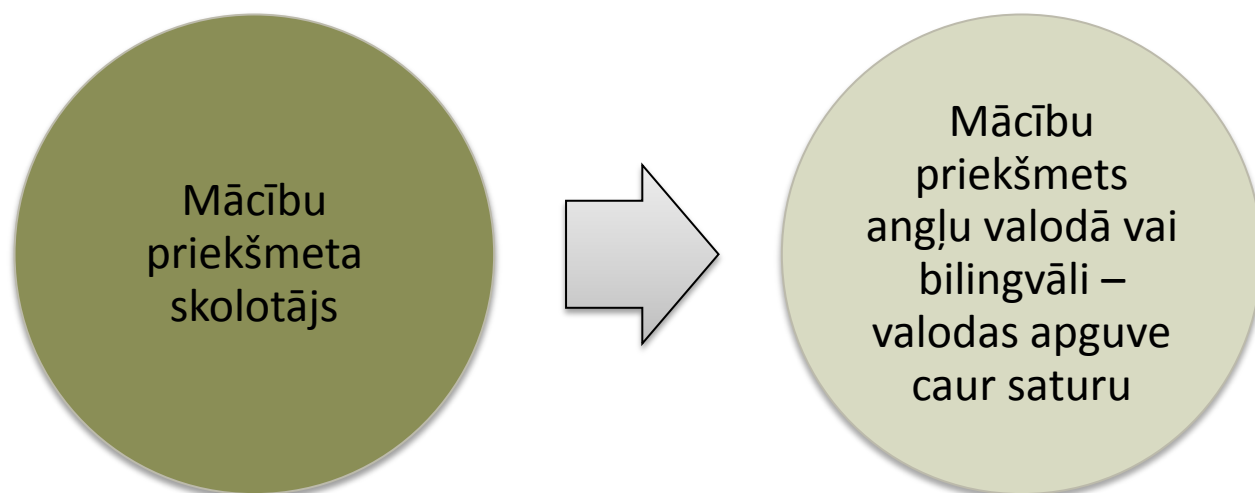

Skolotāju sadarbības formas:

- kopīga stundu plānošana vai mācību materiālu sagatavošana;
- angļu valodas skolotāja konsultācijas mācību priekšmeta skolotājam un palīdzība angļu valodas lietošanā;
- kopīga stundu vadīšana;
- skolēnu sagatavošana satura uztverei svešvalodā angļu valodas stundās.

Mācību procesa organizēšanas un skolotāju sadarbības modeļi

3. modelis

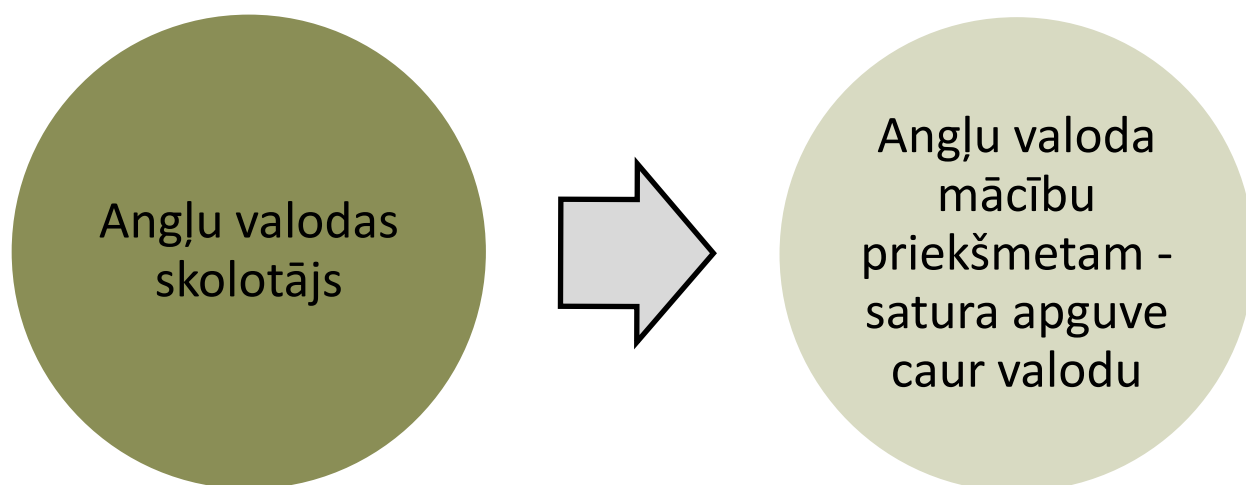

Mācību stundu angļu valodā vada mācību priekšmeta skolotājs, organizējot integrētu satura un valodas apguvi.

Iespējams, ja mācību priekšmeta skolotājs labi pārvalda angļu valodu.

Mācību procesa organizēšanas un skolotāju sadarbības modeļi

4. modelis

Angļu valodas skolotājs savās stundās izmanto ar kāda mācību priekšmeta saturu saistītu mācību materiālu, māca valodu kāda mācību priekšmeta apguvei.

Atbalsts skolotājiem:

- ▶ Kursi ISVA metodikā 2006., 2007. gadā (Britu padome, vad. eksperts no Lielbritānijas Keith Kelly)
- ▶ Angļu valodas kursi 2006., 2007. gadā – Britu padome 60 stundas, Izglītības pārvalde – 36 stundas
- ▶ Pieredzes apmaiņas semināri
- ▶ Atbalsta semināri CLIL projekta skolotājiem
- ▶ Izvērtējuma iespējas
- ▶ Mācību materiālu piedāvājums
- ▶ Informācijas sniegšana par iespējām pilnveidot angļu valodas prasmes

Pieredzes apmaiņa

- ✓ Pieredzes apmaiņas seminārs 2007. gada 20 novembrī Bilingvālās izglītības centrā

Pedalījās 18 CLIL projektā iesaistītie skolotāji, kas pārstāvēja 7 no 8 skolām. Skolotāji pastāstīja par CLIL realizāciju skolā, par mācību procesa organizēšanas formu, stundu sadalījumu, sadarbības modeli, pozitīvajiem momentiem, grūtībām. Lielākā daļa skolotāju atzīst, ka skolēniem un vecākiem ļoti patīk šādas nodarbības, palielinās skolēnu ieinteresētība mācību priekšmeta apgūvē, veidojas skolotāju sadarbība. Vislielākā problēma ir mācību materiāli.

Piemērs

Skola: Daugavpils pilsētas Centra ģimnāzija

Skolotāji: ķīmijas skolotāja Irīna Vorobjova un angļu valodas skolotāja Ināra Kuharonoka.

Klase: 10.a (14 cilvēki, latviešu klase)

Projekta ietvaros mums ir piedāvāta 1 stunda nedēļā (kā fakultatīvs) – ķīmija angļu valodā. Šogad plānotās tēmas ir ķīmijas attīstības posmi, ķīmija kā priekšmeta, ķīmija kā eksperiments, ķīmijas nozares, ķīmija sadzīvē, ķīmija un medicīna.

Runājot par ķīmiju kā priekšmetu, pozitīvs ir tas, ka ir iespēja piedāvāt skolēniem speciālo leksiku, kas nākotnē varētu atvieglot viņu mācības gan ārzemēs, gan Latvijas augstskolās, kur šobrīd ir plaša ārzemju grāmatu/ avotu izvēle angļu valodā. Ir arī iespēja piedāvāt interesantākas tēmas. Droši var teikt, ka izauga skolēnu motivācija mācīties ķīmiju.

Savukārt, angļu valodai kā priekšmetam ir vairākas pozitīvās puses. Pirmkārt, lieliski attīstās runāšanas prasme, jo, kad skolēni var runāt un apspriest tik sarežģītas ķīmiskas tēmas, viņi jūtas drošāk, runājot par jebkuru citu tēmu. Mēs piedāvājam daudz speciālo tekstu, un tādā veidā viņiem attīstās lasīšanas prasme. Vēl ļoti uzlabojas skolēnu prasme strādāt ar vārdnīcu, jo mūsdienā skolēni bieži sastopas ar šo problēmu. Tomēr būtu labi, ja skolēniem būtu iespēja izmantot tehniskās vārdnīcas. Kā ķīmijā, tā arī angļu valodā, viens no svarīgākajiem momentiem ir skolēnu motivācija mācīties priekšmetu, un mums ir reāla iespēja to uzlabot.

Apkopojot mūsu pieredzi, ir jāatzīst, ka liela problēma ir informācijas trūkums. Mums turpmākam efektīvam darbam ir nepieciešamas tehniskās vārdnīcas un mācību grāmatas ķīmijā angļu valodā.

- ✓ Pieredzes apmaiņas seminārs Daugavpils 10. vidusskolā 2008.gada 25. novembrī.

CLIL Daugavpils pilsētas skolās

Seminārā piedalījās 15 CLIL projektā iesaistītie skolotāji, pārstāvji no LVAVA (D. Dalbiņa, Ē. Pičukāne, S. Ivanišaka), izglītības pārvaldes pārstāvji un citi interesenti. 10. vidusskolas skolotāji dalījās savā pieredzē par priekšmetu mācīšanu angļu valodā, izmantojot ISVA pieeju.

- ✓ Pieredzes apmaiņas seminārs J. Raiņa Daugavpils 6. vidusskolā 2008. gada 22. aprīlī.
Seminārā piedalījās 15 skolotāji. Notika atklātā stunda matemātikā – vadīja L. Viotova.
- ✓ Pieredzes apmaiņas seminārs 2009. gada 9. decembrī Bilingvālās izglītības centrā
Daugavpils Valsts ģimnāzijas skolotāja Iveta Nikolajeva dalījās pieredzē par Lielbritānijā CLIL metodikas kursos gūto pieredzi un mācību materiālu izmantošanas iespējām stundās. Skolotājiem bija iespēja iepazīties ar dažādu uzdevumu veidiem un saņemt mācību materiālu paraugus.
- ✓ Seminārs Daugavpils pilsētas CLIL skolotājiem Daugavpils 10. vidusskolā 2011. gada 7. aprīlī
Savā pieredzē dalījās skolotāji O. Aširova, A. Piekalne, L. Romančuka, S. Jefstifwjwva, V. Skorikovs, G. Koreņeva, V. Ļubarska, I. Kirničanska, O. Šimane. CLIL skolotāji iepazīstināja klātesošos ar materiāliem, ko izmanto CLIL stundās.
- ✓ CLIL skolotāju sanāksme 2011. gada 10. oktobrī Izglītības pārvaldē.
- ✓ Pieredzes apmaiņas seminārs „CLIL pozitīvās prakses piemēri Daugavpils Krievu licejā 2012. gada 2. martā
Šoreiz savu meistarklasi rādīja Krievu vidusskolas- liceja fizikas skolotāja Kristīne Žusele un angļu valodas skolotāja Natālija Juško, kuras rādīja atklāto fizikas nodarbību un iepazīstināja ar internetresursiem, kurus izmanto savā darbā. Viena no interesantākajām darba formām – virtuālie laboratorijas darbi. Atklātajā nodarbībā skolēni demonstrēja lieliskas angļu valodas zināšanas un spēju izteikt secinājumus par veiktajiem fizikas

eksperimentiem. Kā atzīst paši skolēni, tad CLIL stundas dod viņiem emocionālu un intelektuālu gandarījumu un paaugstina viņu pašapziņu.

- ✓ Pieredzes apmaiņas seminārs Daugavpils 9. vidusskolā „Sharing of CLIL teaching experience among teachers” 2012. gada 22. martā

Semināra gaitā tā dalībniekiem tika piedāvāts gan teorētisks materiāls, gan praktiski paņēmieni un metodes. Skolotāja Irina Starovoitova runāja par to, kas ir CLIL, iezīmēja gan ieguvumus un pozitīvos momentus, gan trūkumus un problēmas, kas rodas, mācot priekšmetus angļu valodā. Angļu valodas skolotāja Zinaīda Jasinska iepazīstināja klātesošos ar dažādām lasīšanas stratēģijām un aktivitātēm. Semināra praktiskajā daļā dalībniekiem bija iespēja iejusties skolēnu lomās un skolotāju Elvīras Ivanovas, un Svetlanas Miņinas vadībā apgūt angļiski matemātikas elementus. Skolotāja Jeļena Podmišaņina dalījās ar idejām, ko ir guvusi CLILursos ārzemēs. 9. vidusskolas skolotāji un administrācija vēlreiz apliecināja savu meistarību un spēju ieviest mācību procesā jauninājumus, uzturēt un uzlabot izglītības kvalitāti.

- ✓ Pieredzes apmaiņas seminārs „Jauno tehnoloģiju izmantošana CLIL stundās” Daugavpils 12. vidusskolā 2012. gada 19. aprīlī

CLIL uztver valodu kā informācijas apmaiņas līdzekli, bet ne kā apguves objektu, CLIL motivē skolēnus mācīties, CLIL ekonomē laiku – tādas un citas atziņas izskanēja 19. aprīlī Daugavpils 12. vidusskolā seminārā „Jauno tehnoloģiju izmantošana CLIL stundās”, kur pulcējās CLIL skolotāji no dažādām Daugavpils skolām. Ar savu darba pieredzi dalījās Daugavpils 12. vidusskolas angļu un franču valodas skolotāja Marianna Tretjakova un kultūras vēstures un vēstures skolotāja Lidija Daņilova, kuras darbojas CLIL projektā jau 6 gadus. Skolotājas iepazīstināja savus kolēģus ar CLIL stundu struktūru, saturu, darba metodēm un paņēmieniem un mācību materiāliem. Daugavpils 12. vidusskolā angļu valodā 5. klašu skolēni apgūst dažādas kultūras un mākslas izpausmes, kas apvienotas tēmā „Wonders of the World” (Pasaules brīnumi). Skolēni iepazīst mākslas un kultūras pasauli un vienlaicīgi apgūst angļu valodu, iesaistoties saistošās aktivitātēs,

spēlējot, pildot interesantus uzdevumus, kas pamatojas uz audio un video materiāliem. Tādas ir CLIL stundas Daugavpils 12. vidusskolā. Bērni ir motivēti mācīties, jo viņi paši izvēlas tēmas, kuras par kurām gribētu vairāk uzzināt, piemēram, par dzīvi senajā Ēģiptē. Semināra laikā notika diskusija starp skolotājiem par problēmām CLIL stundu vadīšanā. Kā svarīgākās tika minētas milzīgais darbs stundu sagatavošanā (mācību līdzekļi un materiāli skolotājiem ir jāveido pašiem, bieži vien izmantojot internetu), un neadekvāti zema darba apmaksā.

✓ Meistardarbnīca CLIL skolotājiem Saskaņas pamatskolā 2013. gada 27. februārī.

Par labu tradīciju ir kļuvušas CLIL skolotāju tikšanās, kurās skolotāji iepazīstina savus kolēģus ar ārzemju kursus gūtajām idejām. 27. februārī pieredzē dalījās Saskaņas pamatskolas skolotājas Aļesja Šapkova un Tatjana Revina. Aļesja Šapkova 2012. gadā apmeklēja 2 nedēļu kursus Lielbritānijā, Finansiāli šo braucienu atbalstīja Latvijas VIAA Comenius mužīgltības programma (COMENIUS In-Service Training for Teachers and other Educational Staff (2011-2-LV1-COM02-02343)). Kursu nosaukums: "Content and Language Integrated Learning – Practical Ideas for the Classroom for maths and science teachers". Kursu programmā tika iekļautas nodarbības valodas attīstīšanā (ikdienas/sarunas angļu valoda, formāla/neformāla angļu valoda, angļu valoda klases aktivitātēm, angļu valoda matemātikas un dabaszinības stundām); CLIL stundas organizēšanas metodika (pazīmes un pamatojums, resursu meklēšana, praktiskas idejas, metodes un darba formas), tēmas par Lielbritānijas izglītības sistēmu, Comenius programmas aktivitātes, iepazīšanās ar Lielbritānijas vēsturi, dabu un kultūru. Nodarbībās tika izmantotas tādas darba formas kā ekskursijas, darbnīcas, praktiskas nodarbības, video prezentācijas, grupu darbs un citas. Lai iepazītos ar CLIL mācīšanās un mācīšanas metodēm plaši tika izmantota kritiskā domāšana, aktīva/interaktīva mācīšanās, kreatīva domāšana, kooperatīvā mācīšanās, skafoldings un daudzas citas metodes. Kursu beigās katrs dalībnieks prezentēja savu CLIL stundu. Kursos piedalījās matemātikas, bioloģijas, ģeogrāfijas, vēstures, fizikas CLIL skolotāji no

Spānijas, Itālijas, Vācijas, Francijas. Meistardarbnīcā, ko vadīja Saskaņas pamatskolas skolotājas, bija iespēja apgūt jaunas aktivitātes darbam ar leksiku, ar tekstu, kopīgi diskutēt "akvārijā"

✓ Skolotāju izstrādāto mācību materiālu rokasgrāmatas veidošana

Apkopoti skolotāju iesniegtie materiāli, izveidotas 2 brošūras, kas ir pieejamas VPIP 19. kabinetā.

Mācību materiāli un līdzekļi CLIL projekta skolotājiem

- ✓ Skolotāju pieredzes apmaiņas materiāli – stundu konspekti, skolotāju pašu veidotie mācību materiāli, materiāli no kursiem.
- ✓ Metodiski materiāli par CLIL pieeju.
- ✓ Materiāli par CLIL programmu Lietuvā.
- ✓ Mācību grāmatas un līdzekļi angļu valodā matemātikā, fizikā, bioloģijā, vēsturē, kulturoloģijā, dabaszinībās, ķīmijā, psiholoģijā, ģeogrāfijā, socioloģijā, ekonomikā. (Latvijas Starptautiskās skolas dāvinājums)

CLIL projektā iesaistītajām skolām 2009. gadā nodotas lietošanā 188 dažādas grāmatas angļu valodā. Grāmatas ir pieejamas arī Vispārējās un profesionālās izglītības pārvaldes bibliotēkā un 21. kab.

Skolotāju domas par CLIL projekta īstenošanu skolās (pēc aptauju rezultātiem)

CLIL projekta pozitīvie rezultāti:

- ▶ Angļu valodas prasmju pilnveidošanās gan skolēniem, gan skolotājiem.

CLIL Daugavpils pilsētas skolās

- ▶ Praktisks valodas pielietojums.
- ▶ Skolotāju sadarbība.
- ▶ Skolēni apgūst materiāla atlases un prezentāciju veidošanas iemaņas.
- ▶ Intereses par mācību priekšmetu un motivācijas palielināšanās.
- ▶ Skolēnu pozitīva attieksme pret mācībām.
- ▶ Atbalsts no administrācijas un vecāku puses.
- ▶ Iespēja palielināt skolotāja darba slodzi.

Grūtības, kas radās, īstenojot CLIL:

- ▶ Materiāli tehniskā nodrošinājuma nepietiekamība, mācību līdzekļu, izdales materiālu trūkums
- ▶ Nepietiekamas angļu valodas zināšanas
- ▶ Daudz laika tiek patērēts, gatavojot stundas
- ▶ Nodarbības iekļaušana skolēnu darba grafikā
- ▶ Atsevišķu skolēnu pasivitāte
- ▶ Personīgā datora trūkums
- ▶ 2 skolās CLIL projekts tika pārtraukts finansējuma samazinājuma dēļ
- ▶ Liela skolēnu grupa matemātikas stundā

Vajadzības (skolotāju domas):

- ▶ Finansējums stundu apmaksai
- ▶ Iespēja iekļaut nodarbības stundu sarakstā
- ▶ Papildstundas
- ▶ Mācību un metodiskie līdzekļi un materiāli
- ▶ Semināri pieredzes popularizēšanai

- ▶ Angļu valodas apgūšanas iespējas uz vietas un ārvalstīs
- ▶ CLIL kursi visiem projektā iesaistītajiem skolotājiem

Svarīgākās problēmas CLIL projekta realizēšanā

1. Finansējums – CLIL projekta dzīvotspēja, apjoms un attīstība ir atkarīga no pašvaldības iespējām to finansēt, jo CLIL stundas tiek apmaksātas no papildfinansējuma vai uz fakultatīvu rēķina.

2. Pieredzes apmaiņas iespējas – Daugavpils skolās piedāvāto priekšmetu klāsts ir plašs, un skolotājiem nav iespējas dalīties pieredzē un it īpaši ar materiāliem, jo dažbrīd viņi ir vienīgi, kas māca savu mācību priekšmetu angļu valodā. Valstī arī nav pietiekami attīstīta CLIL programma.

3. Valstī CLIL programma nav populāra un atbalstīta. Tā ir skolu privilēģija, varētu teikt greznumlieta, kas maksā dārgi, tomēr ir ļoti vērtīga.

CLIL attīstības perspektīvas Daugavpils pilsētas skolās

CLIL izmantošana var piedāvāt veselu virkni labumu. Tā uzlabo mērķvalodas kompetenci un komunikācijas prasmes, palielina studentu motivāciju mācīties un pārlicību par valodas prasmi, attīsta starpkultūru komunikācijas prasmes, veicina interesi par daudzvalodību, dažādo mācību metodes un formas klasē, rada iespēju studēt priekšmetu ar dažādām perspektīvām u.c.

CLIL attīstība Daugavpils skolās tika iekļauta Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes apstiprinātajā „Bilingvālās izglītības attīstības un kvalitātes uzraudzības rīcības programmā 2010. -2013. gadam” un „Vispārējās izglītības iestāžu tīkla attīstības koncepcijā 2013. – 2017. g.”

Informāciju sagatavoja

Silvija Mickeviča

Vispārējās un profesionālās izglītības pārvaldes

metodiķe bilingvālās izglītības jautājumos

CLIL Daugavpils pilsētas skolās

Tālr. +371 65423139,

e-pasts: silvija.mickevica@daugavpils.lv vai biac@inbox.lv